

Tabaković dr Mustafa - Magistarski rad

Fakultet/Akademija	MEDICINSKI FAKULTET
Tip Rada	Magistarski rad
Kandidat, zvanje	Tabaković dr Mustafa
Naziv Teme	Karotidna endarterektomija u prevenciji moždanog udara
Rezime/Abstract	<p>Ranije opisivana kao degenerativna bolest, ateroskleroza se danas u literaturi opisuje kao hronična inflamatorna bolest, u čijem razvoju učestvuju humoralne i celularne imune reakcije. Predmet ove istraživačke studije su pacijenti sa aterosklerotskom stenozom unutarnje karotidne arterije koja zahtjeva operativni tretman. Kod svih ovih pacijenata postoperativno dolazi do određenih promjena u brzini strujanja krvi kroz unutarnju karotidnu arteriju što ima velikog značaja za dalji tretman i ishod ove bolesti. Brzina strujanja krvi (BSK) kroz pomenutu arteriju može se objektivizirati ultrazvučnim mjerenjem a navedene vrijednosti BSK omogućavaju hirurgu dalju evaluaciju bolesti i kvalitetan pristup tretmanu ovih pacijenata. Također, komplikacije koje se dešavaju nakon karotidne endarterektomije značajno su manje u poređenju sa komplikacijama kod pacijenata koji nisu na vrijeme operirani i kod kojih se stenozna unutarnje karotidne arterije verificira tek kada pretrpe moždani udar. Ovom studijom smo provjerili BSK kroz unutarnju karotidnu arteriju prije i nakon endarterektomije te smo odredili učestalost i vrstu komplikacija nakon operativnog zahvata s ciljem razumijevanja značaja blagovremenog postavljanja dijagnoze i operativnog tretmana ove grupe pacijenata. Kolor dopler sonografija bi trebala biti najvažnija procedura u adekvatnom skriningu pacijenta za blagovremeni operativni tretman. Retrospektivno-prospektivnom studijom je bilo obuhvaćeno 60 pacijenata sa signifikantnom stenozom račvišta karotidne arterije liječenih u Klinici za kardiovaskularne bolesti UKC Tuzla u i Klinici za neurologiju UKC Tuzla u periodu od 01.08.2008. - 31.08.2012. godine. Ranije dokumentovani nalazi preoperativne brzine strujanja krvi kroz ACI predstavljali su retrospektivni dio studije a ponovni ultrazvučni pregled svih operiranih pacijenata predstavljao je prospektivni dio studije. Kod 30 pacijenata sa signifikantnom stenozom račvišta karotidne arterije učinjena je endarterektomija a drugu grupu su činili pacijenti koji su doživjeli moždani udar zbog stenozne karotidne arterije. Parametri koji su praćeni u obje grupe pacijenata bili su: spolna distribucije ispitanika, međusobni odnos srednjih životnih dobi ispitanika, odnos srednje životne dobi sa spolom ispitanika, učestalost upotrebe antiagregacione terapije (acetlsalicilna kiselina) i učestalost uživanja duhanskih proizvoda. Sama endarterektomija je bila intramuralna i pod kontrolom oka, učinjena na tipičan način od strane iskusnog hirurga. Za zatvaranje arteriotomije nije korišten aloplastični material. Ultrazvučni pregled karotidnih arterija uradio je iskusan specijalista radiolog, ambulantno, bez upotrebe anestetika u zatamnjenoj prostoriji. Istovremeno su pregledane obje karotidne arterije. Neparometrijske i parametrijske metode su upotrijebljene za računanje statističke signifikantnosti. Mann-Whitney test, Student-ov t-test, χ^2 test i Fisher-ov test su upotrijebljeni za računanje razlika između grupa. ANOVA test je korišten za računanje relativnih razlika između više grupa. Statističke hipoteze su bile testirane na nivou od $\alpha = 0,05$, odnosno razlika između grupa u uzorku je bila smatrana značajnom ako je $p < 0,05$ ili manja. Rezultati mjerenja preoperativne i postoperativne brzine strujanja krvi u pacijenata sa stenozom karotidne arterije potvrđuju tezu da operativni zahvat prevenira nastanak moždanog udara. Brzina strujanja krvi kroz unutrašnju karotidnu arteriju u ispitivanoj grupi je bila značajno niža nakon operativnog zahvata u odnosu na brzinu strujanja prije zahvata ($p < 0,001$), kao i odnosu na na brzinu u kontrolnoj grupi ispitanika ($p < 0,001$) Ovi rezultati upoređeni sa rezultatima brzine protoka u pacijenata kontrolne grupe, tj. pacijenata koji su već imali moždani udar, pokazuju da blagovremen operativni zahvat normalizira brzinu protoka kroz unutrašnju karotidnu arteriju da je to najpovoljnija terapijska opcija po pacijenta. Učestalost patološki ubrzane krvne struje kroz unutrašnju karotidnu arteriju značajno je manja u operiranih pacijenata (13,3%) u poređenju sa preoperativnim nalazom ovih pacijenata (100%) i sa nalazom pacijenata koji su već imali moždani udar (56,3%) Operativni zahvat značajno smanjuje prisustvo patološki ubrzane krvne struje. Komplikacije kontrolne grupe ispitanika, koji nisu operativno tretirani, bile su značajno češće u odnosu na postoperativne komplikacije ispitivane grupe ($p < 0,001$). Utvrđeno je također da od karotidne endarterektomije podjednako profitiraju pacijenti i muškog i ženskog spola i da spol primarno ne utječe na brzinu strujanja krvi, pojavu patološki ubrzane krvne struje i povećanu učestalost komplikacija. Ovom studijom nismo dokazali da antiagregaciona terapija utječe na ishod hirurškog liječenja ali je utvrđeno značajno veće prisustvo pacijenata koji su koristili ovu terapiju grupi operiranih. Pravovremeno postavljena dijagnoza suženja karotidne arterije jeste osnova za liječenje ove bolesti i proizilazećih komplikacija. Moždani udar kao komplikacija bolesti predstavlja značajan socijalno-ekonomski problem našeg društva. Adekvatna primarna zdravstvena zaštita u vidu preventivnih ultrazvučnih pregleda vratnih arterija doprinijela bi u liječenju ove bolesti i njenih komplikacija.</p>
Datum	10.05.2013
Predsjednik	dr. sc. Zoran Jerkić, docent za nastavni predmet "Hirurgija"
Mentor	dr. sc. Šefik Hasukić, vanredni profesor za nastavni predmet "Hirurgija"
Član komisije	dr. sc. Alisa Krdžalić, docent za nastavni predmet "Urgentna medicina"
Član komisije	-
Član komisije	-
Zamjenski član	-
Dodatni detalji i lokacija	10.05.2013. godine u amfiteatru I Medicinskog fakulteta Univerziteta u Tuzli s početkom u 16,00 sati
Završne Odredbe	Pristup javnosti je slobodan. Magistarski rad se može pogledati u Sekretarijatu Medicinskog fakulteta Univerziteta u Tuzli, svakim radnim danom od 08,00 do 16,00 sati.